

Deres ref.: **ArkivsakID:** **Vår ref.:** **Arkiv:** **Vår dato:**
11/395 14/7281 446, B36 25.08.2014

Plan for skolenes arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø

Mål: Samtlige elever ved skolene i Sør- Aurdal kommune skal oppleve et godt psykososialt miljø, der den enkelte opplever trygghet og sosial tilhørighet.

Sør- Aurdal kommune sin forståelse av «krenkende ord og handlinger»:

Krenkende ord og handlinger er handlinger begått av voksne eller elever, som oppleves negative eller belastende for eleven. Krenkende atferd er en fellesbetegnelse på alle former for atferd som uoverlagt, eller tilsiktet, rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan skje som enkelthandling eller gjentatt handling. En handling forstås uavhengig av intensjonen bak, og det er den som handlingen er rettet mot som kan definere om handlingen er krenkende. Det er den enkelte elevs subjektive opplevelse av å bli krenket som er utgangspunktet for skolens håndtering av opplæringsloven § 9a, "Elevenes arbeidsmiljølov".

Dette kan være:

- Overkjøring av andres grenser fysisk/psykisk
- Uønsket fysisk kontakt, utskjelling, negativt kroppsspråk, himling, baksnakking eller utestenging.
- Negative ytringer om kjønn, utseende, nasjonal eller etnisk opprinnelse, religion, prestasjoner eller funksjonshemninger

Grunnet ubalanse i makt - og styrkeforholdet mellom voksen og elev på en skole, hviler det et ekstra ansvar på de voksne til å uttrykke seg på en måte som ikke oppleves krenkende. Dette gjelder spesielt bruk av ironi, sarkasme og humoristiske utsagn på bekostning av eleven.

Sør- Aurdal kommune sin forståelse av mobbebegrepet:

Med mobbing mener vi fysisk og eller psykisk vold rettet mot et offer/flere offer, utført av enkeltpersoner eller grupper.

Mobbing skjer når en eller flere personer gjentatte ganger, og over en viss tid, sier eller gjør ubehagelige ting mot noen som har vanskelig for å forsvare seg.

Dette kan være:

- Når noen sier vonde, ekle ting eller truer deg.

- Når noen slår, dytter, sparker deg, stenger deg inne eller lignende.
- Når du blir stengt ute fra kameratflokk.
- Når noen ødelegger tingene dine.

Mobbing er krenking satt i system.

4 viktige regler mot mobbing:

- 1) Vi skal ikke mobbe andre.**
- 2) Vi skal hjelpe dem som blir mobbet.**
- 3) Vi skal være sammen med dem som lett blir alene.**
- 4) Vi skal melde fra til en voksen hvis vi vet at noen bli mobbet.**

Hvorfor arbeide for å forebygge krenkende ord eller handlinger?

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæring (opplæringslova).

Kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø.

§ 9a-1 Generelle krav:

Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9a-3 Det psykososiale miljøet:

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør. Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Dersom ein elev eller foreldre ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtferd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter raglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til sakam, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

Årshjul for det forebyggende arbeidet:

Tidspkt.	Tiltak	Hvordan?	Ansvar	Utført av og dato:
August	Opplæring og informasjon til alle ansatte om § 9a og kommunens ordensreglement. Gjennomgang av «Plan for skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø». <ul style="list-style-type: none"> - Hva kjennetegner et godt psykososialt arbeidsmiljø? - Hva er krenkende atferd? - Hva er terskelen for å gripe inn- 	Planleggingsdagene ved skolestart.	Rektor	

	forebyggende-handlingsplikten? - Når skal skoleledelsen varsles?			
	Gjennomgang av inspeksjonsplanen. Felles forståelse i personalet. Hvordan skal inspeksjon gjennomføres? Hva er den enkeltes ansvar? Bevisstgjøring av de ansatte. (Gul vest)	Planleggingsdagene ved skolestart	Rektor	
	«Infopost» sendes hjem og legges ut på LMS og kommunens hjemmeside.		Rektor	
	Elevene orienteres om § 9a, ordensreglementet og plan for skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø. Refleksjon og bevisstgjøring rundt begrepene «krenkende ord eller handlinger».		Kont.lærer	
	Resultatene fra elevundersøkelsen drøftes i personalet, elevrådet, FAU/SMU.		Rektor	
	1.klasseforeldrene orienteres om § 9a, ordensreglementet og plan for skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø. Refleksjon og bevisstgjøring rundt begrepene «krenkende ord eller handlinger».	Foreldremøte	Rektor / kont.lærer	
	2.-10.klasseforeldre orienteres om § 9a, ordensreglementet og plan for skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø. Refleksjon og bevisstgjøring rundt begrepene «krenkende ord eller handlinger».	Foreldremøte	Rektor / kont.lærer	
	8.-10.klasseforeldre orienteres om ØPP.	Foreldremøte	Kont.lære/ helsesøster	
September	Bekreftelse fra alle foresatte om at de er orientert om § 9a, ordensreglementet og plan for skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø	Alle foresatte i 1.-10.klasse	Kont.lærer	
	Gjennomgang av § 9a, ordensreglementet og plan for	Møter	Rektor og lærer som	

	skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø i elevrådet og FAU/SMU. Refleksjon og bevisstgjøring rundt begrepene «krenkende ord eller handlinger».		har ansvar for elevrådet.	
	Tiltak og aktiviteter vedrørende skolemiljøet tas opp i elevrådet	Elevrådet	Lærer som har ansvar for elevrådet	
Oktober	Trivselsundersøkelse for ungdomsskolene	Samtaler	Helse-søster	
November	Gjennomføre utviklingssamtaler	Samtaler	Kont.lærer	
	Funn i trivselsundersøkelsen og utviklingssamtalene drøftes	Møter	Rektor / kont.lærer og helsesøster	
	Presentere generelle funn i trivselsundersøkelsene for personalet, i klassene, elevrådet og FAU/SMU. Refleksjon – drøfting – tiltak.	Møter	Rektor / kont.lærer og helsesøster	
Desember				
Januar				
Februar				
Mars	Funn i utviklingssamtalene drøftes	Møter	Kont.lærer / rektor	
April	Elevundersøkelsen gjennomføres		Rektor / kont.lærer	
Mai	Evaluere skolens oppfølging av § 9a i personalet, elevrådet og FAU/SMU.	Møter	Rektor / kont.lærer	
	Evaluere Plan for skolens arbeid med elevenes psykososiale arbeidsmiljø.	Rektormøte	Tj.leder / rektorene	
Fokus gjennom hele året	<ul style="list-style-type: none"> - God klasseledelse - Tilpasset og inkluderende undervisningspraksis - Rektor som pedagogisk leder (klassevandring) - Nettvett: «Du bestemmer» 			

 Det er viktig at alle i klassen, både foreldre, barn, lærere og assistenter, kjenner hverandre. Vi skal starte i 1.klasse med å dele klassene inn i mindre grupper, der foreldrene har ansvaret for å gjøre noe sammen med barna i gruppa. Elevgruppa skal bestå av 4 elever og deres foresatte. Det skal legges opp til en gruppeaktivitet pr. halvår. Det er foreldrene som har ansvaret for å planlegge og gjennomføre denne aktiviteten. Dette tas opp på første foreldremøtet i 1.klasse. Kontaktlærer har satt opp gruppene i forkant av møtet, og gruppedelingen skiftes hvert år. Ordningen skal brukes fra 1.klasse til og med 4.klasse. Rektor tar opp dette i FAU.

- ✚ Det deles ikke ut invitasjoner til bursdager på skolen så fremt ikke alle er inviterte, eventuelt alle jentene er inviterte eller alle guttene er inviterte. Dette tas opp på foreldremøtet, og foresatte oppfordres til å invitere alle slik at ingen føler seg utelatt.
- ✚ Foresatte oppfordres til å være aktive dersom deres barn deltar i nettsamfunn. Husk at nettsamfunnet Facebook har 13-års aldersgrense.
- ✚ Foreldre må være bevisst på sin omtale av andre mennesker i bygda, lærere og skolen i barns nærvær. Uheldige uttalelser i barnas påhør forplanter seg lett, og kan ofte være en av årsakene til konflikter som kan utvikle seg til mobbing.
- ✚ De voksne ved skolen skal framstå som klare voksne med like grenser og lik oppfatning av hva som er akseptabel atferd i samhandling med andre.
- ✚ ”Det er mitt valg” er et undervisningsopplegg om klassemiljøutvikling og forebyggende arbeid i grunnskolen og i videregående skole. Dette programmet SKAL brukes på alle klassetrinn.

Tiltak på klassenivå (barnetrinnet):

Det skal avholdes klassemøter (gruppemøter der bemanningen gjør det mulig), minst en gang i måneden.

Forslag til innhold på gruppemøtene:

- A. Tema for månedens gruppemøte.
- B. Måneden som har gått:
 1. Har leken / samværet vært inkluderende?
 2. Er du blitt glad for noe? Har det skjedd noe bra?
 3. Har det skjedd brudd på «mobbereglene»?
 - Kontaktlærer oppsummerer møtet.
 - Kontaktlærer inngår avtaler med enkeltelever dersom det er nødvendig.
 - Kontaktlærer fyller ut referatskjema for å vise hva som har blitt gjennomgått. Kun stikkord!
 - Referatskjema leveres ledelsen, gjerne digitalt.

Forslag til tema for klassemøter:

- Se film om mobbing.
- Hva er det å mobbe?
- Nettvett
- Hva er en konflikt, og hvordan kan vi løse den?
- Når vi blir sinte, hva er tillatt og hva er ikke tillatt?
- Hva er en god venn, og hvordan oppfører en god venn seg?
- Hva er en dårlig venn, og hvordan oppfører en dårlig venn seg?
- Kan vi ha flere bestevenner?
- Hva er å sladre, og hva er å si i fra?
- Hva er inkluderende aktiviteter, og hva er ekskluderende aktiviteter? Forslag til aktiviteter og hvordan vi organiserer disse?
- Bruk klassemøtene til rollespill og samspillsoppgaver for å utvikle empati.
- ”Det er mitt valg”

Tiltak på klassenivå (ungdomstrinnet):

Forslag til innhold på gruppemøtene:

- A: Tema for månedens gruppemøte.
- B: Måneden som har gått:
 1. Er det inkluderende for alle i friminuttene?

2. Er du blitt glad for noe? Har det skjedd noe positivt?
 3. Har det skjedd brudd på «mobbereglene»?
 4. Ros ønsket atferd! Det er viktig at vi er positive til forbedring av atferd
- Kontaktlærer oppsummerer møtet.

- Kontaktlærer inngår avtaler med enkeltelever dersom det er nødvendig.
- Kontaktlærer fyller ut referatskjema for å vise hva som har blitt gjennomgått. Kun stikkord!
- Referatskjema leveres ledelsen, gjerne digitalt.

Forslag til tema for klassemøter:

- Se film om mobbing.
- Hva er det å mobbe?
- Nettvett
- Hva er en konflikt, og hvordan kan vi løse den?
- Når vi blir sinte, hva er tillatt og hva er ikke tillatt?
- Hva er en god venn, og hvordan oppfører en god venn seg?
- Hva er en dårlig venn, og hvordan oppfører en dårlig venn seg?
- Kan vi ha flere bestevenner?
- Hva er å sladre, og hva er å si i fra?
- Hva er inkluderende aktiviteter, og hva er ekskluderende aktiviteter?
- Bruk klassemøtene til rollespill og samspillsoppgaver for å utvikle empati.
- ”Det er mitt valg”

Tiltak på individnivå:

Mistanke om mobbing:

- Den som fatter mistanke informerer kontaktlærer.
- Kontaktlærer informerer rektor om mistanken.
- Alle gjør observasjoner av de aktuelle elevene.
- Den som har mistanken impliser andre voksne i observasjonene.
- I kontaktlærers posthylle SKAL det ligge ei loggbok hvor observasjonene skal skrives ned. Disse notatene skal inneholde dato, hvem som var tilstede og hva som skjedde. Denne dokumentasjonen er viktig! **Alle** skal følge opp denne delen! Dette er viktig i forhold til å kunne dokumentere, samt ”skjerme” kontaktlærernes arbeidstid.
- Kontaktlærer gjennomfører individuelle elevsamtaler.
- Kontaktlærer spør de foresatte om deres oppfattelse av trivsel og tilhørighet på skolen.
- Kontaktlærer gjør en endelig vurdering, i samarbeid med rektor, om saken skal ”legges død”, eller følges opp videre.

Situasjoner hvor det er definert mobbepblem:

Rektor fatter enkeltvedtak etter innspill fra lærerne. (Se vedlegg nr. 5 ang prosedyre)

1) Alvorlig samtale med mobber(ne), gjennomføres av kontaktlærer:

- a) Merk: den utsatte skal ikke være med!
- b) Dersom det er flere: en om gangen i rask rekkefølge slik at de ikke får muligheten til å snakke sammen på forhånd.
- c) Tilstede: kontaktlærer(e) elev(ene) som har gjennomført mobbingen.
- d) Den som leder møtet gir eleven følgende informasjon:
 - I Sør- Aurdal kommune har vi en plan mot mobbing som alle skal følge.

- Å plage andre / stenge andre ute er fullstendig uakseptabelt ved skolen vår.
 - Presentere fakta fortløpende, så presist som mulig. Her er loggføringen viktig!
 - Ikke åpne for diskusjon med eleven. Eleven skal selvfølgelig få mulighet til å komme med innspill, men det gis ikke anledning til å diskutere om det har forekommet mobbing eller ikke. De voksne har allerede definert at det er et mobbeprosesproblem.
 - Fortell eleven at du noterer ned dato og innholdet fra denne samtalen. Bruk ”mobbeskjema” for Sør- Aurdal kommune
 - Forsikre deg om at eleven har skjønnet innholdet i det som er blitt sagt. Les opp det som er skrevet, slik at det er enighet om det som kommer fram. Begge parter skriver under.
 - Fortell eleven at du kommer til å følge med i tiden framover.
 - Fortell eleven at foreldrene må bli informert, eventuelt la eleven selv delta i denne prosessen.
- e) Foresatte til mobberne informeres om møtet og avtaler som er inngått.

2) Ny samtale med mobberne. Denne gangen med ledelsen til stede:

- a) Hvis mobbingen ikke opphører etter den første samtalen, skal det gjennomføres en ny samtale der rektor er tilstede. Dette for å understreke alvorret i saken.
- b) Sted: Rektors kontor.
- c) Tilstede: kontaktlærerne, rektor og eleven som har gjennomført mobbingen.
- d) Som ved den første samtalen legges fakta på bordet: sted, tid, hvem, hva osv.
- e) Gjør det veldig klart for mobberen at skolen kommer til å forfølge saken til mobbingen opphører.
- f) Hjemmet informeres om dette møtet samt hva skolen har gjort hittil. Det er viktig at også hjemmet får beskjed om at skolen kommer til å følge opp mobbingen til den opphører.

3) Møte med foreldrene:

Foreldrene til mobber og mobbeoffer innkalles til møte med kontaktlærer(e). På møtet legges sakens fakta fram, og foreldrene til mobber forplikter seg til å jobbe aktivt med å få egne barn til å endre atferd og dermed få slutt på mobbingen.

4) Individuelt tilpassede tiltak:

- a) Individuelt tilpassede tiltak kan være:
 - i) Eleven som mobber må alltid gå sammen med en voksen i friminuttene.
 - ii) Eleven som mobber isoleres fra de andre i friminuttene.
 - iii) Andre tiltak som de voksne mener skjerner den utsatte eleven.
- b) Hjemmet skal også her varsles om at det valgte tiltaket iverksettes.

5) Utvisning av mobber(ne):

Rektor har mulighet til å utvise elever. Når tidligere nevnte tiltak ikke virker, eller akutte situasjoner av en alvorlig karakter oppstår, skal bortvisning gjennomføres.

Opplæringsloven § 2-10 Bortvisning:

Kommunen kan fastsette i ordensreglementet at elever på årstrinn 8-10 som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort frå undervisningen i inntil tre dagar, og at elevar på årstrinna 1-7 kan visast bort frå undervisninga for enkelttimar eller for resten av dagen.

Rektor sjølv vedtek bortvisning etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Før det blir gjort vedtak, skal ein ha vurdert å bruke andre hjelpe- eller refsingstiltak. Foreldra til elevar på årstrinna 1-7 skal varslast før det blir sett i verk bortvisning for resten av dagen.

6) Bytte av skole:

Tjenesteleder skole har mulighet til å fatte et vedtak om skolebytte for mobber(ne). Før det fattes vedtak om å flytte eleven/elevene, må andre tiltak ha vært prøvd ut. Vilkåret om at andre tiltak må være prøvd ut er oppfylt dersom det har vært satt i gang tiltak i den aktuelle saken etter Opl§ 9a-3 som ikke fører fram, og sakens alvor og hensynet til mobbeofferets beste tilsier det.

Opplæringsloven § 8-1 tredje ledd:

Når omsynet til dei andre elevane tilseier det, kan ein elev i særlege tilfelle flyttast til ein annan skole enn den skolen eleven har rett til å gå på etter første leddet. Før det blir gjort vedtak om å flytte ein elev, skal ein ha prøvd andre tiltak. Når det er nødvendig, kan eleven flyttast til ein skole utanfor kommunen, men ikkje slik at eleven må flytte ut av heimen eller at skoleskyssen blir uforsvarleg lang

Samtale med den som blir utsatt for mobbingen:

Denne samtalen bør foregå i et skjermet rom der kontaktlærer og elev får snakke uforstyrret. Samtalen bør finne sted uten at medelever er informert om den. En mulighet kan være å ta samtalen før skolen starter, etter skoleslutt, eller eventuelt hjemme hos eleven.

Det er ikke uvanlig at eleven prøver å skjule mobbingen; de kan ofte tro at de selv er skyld i det, de kan være redde for hevn, de kan synes at det er flaut eller de kan i noen tilfeller være redde for foreldrenes reaksjoner.

På bakgrunn av dette er det viktig at vi åpner samtalen med å fortelle eleven at vi vet om situasjonen, og at det vi nå ønsker er å få vite nærmere hva som skjedde. Det er viktig at vi får så mye konkret informasjon som mulig om hvem som deltok, hvor det skjedde, hva som ble sagt, hva som ble gjort osv. All konkret informasjon er viktig i det videre arbeidet med saken.

Eleven skal informeres om at skolen kommer til å jobbe med denne saken, vi ønsker å samarbeide med eleven og vi kommer til å prioritere dette arbeidet inntil mobbingen tar slutt. Etter at denne samtalen er gjennomført, skal foresatte informeres om hva som er skjedd og at skolen kommer til å jobbe med saken til mobbingen opphører. Kontaktlærer skal følge tett opp den som utsettes for mobbing, og det er viktig med en god dialog med foresatte.

I noen tilfeller kan den som mobbes oppfattes av andre elever som et ”provoserende mobbeoffer”. Til tross for dette, skal eleven og hjemmet informeres om at mobbingen av han/henne ikke er tillatt og akseptert på skolen. Vedkommende selv kan være nødt til å endre atferd for å komme problemet til livs, og skolen skal i samarbeid med hjemmet hjelpe eleven til å endre denne atferden

Ansvarsområder: se årshjul

Vedlegg:

- 1) Referat fra gjennomførte klassemøter / gruppemøter.
- 2) Referat fra samtale med elev (mobber).
- 3) Referat fra samtale med elev (mobbeutsatt).

4) Prosedyre ved enkeltvedtak

Planen har vært ute på høring blant de ansatte på skolene, elevrådene, FAU og SU.

Planen skal i sin helhet evalueres før utgangen av skoleåret 2014/2015.

Vedlegg nr.1)

Referat fra gjennomført klasse(/gruppe)møte.

Klasse:	Dato:
Leder:	

Tema:

Kort referat:

Eventuelle avtaler:

Behov for oppfølging av rektor?

Underskrifter:

Møteleder:	En elev:
------------	----------

Vedlegg nr. 2)

Referat fra samtale med elev (mobber).

Dato:	
Elevens navn:	Voksne tilstede:

Hvem, hva, hvor? Når? Hvor ofte?

Hvilke tanker gjør du deg om det du er med på?

Avtaler inngått med eleven:

Underskrifter:

Elev:	Voksne:
-------	---------

Vedlegg nr. 3)

Referat fra samtale med elev (mobbeutsatt).

Dato:	
Elevens navn:	Voksne tilstede:

Hvem, hva, hvor? Når? Hvor ofte?

Hva gjør eleven(e) mot deg? Er det noen som hjelper deg? Hva gjør du selv i disse situasjonene?

Eventuelle avtaler inngått med eleven:

Underskrifter:

Elev:	Voksne:
-------	---------

Vedlegg nr.4)

Forslag til enkeltvedtak

Skolens navn

<Dato>

<Foresattes navn>

<Foresattes adresse>

Melding om vedtak

Skolen er gjort kjent med at <Elevens navn> er blitt utsatt for <krenkende atferd>. Gjennom observasjon og tilbakemeldinger har vi funnet ut følgende: <hva som har skjedd>
Skolen behandler saken som et enkeltvedtak i flg. Opplæringsloven §§ 9a-1 og 9a-3

Følgende tiltak vil bli satt i verk ved skolen:

- 1) <Tiltak 1>
- 2) <Tiltak 2>
- 3) <Tiltak 3>

Som foresatte vil dere bli holdt løpende orientert om sakens utvikling. Tiltakene skal evalueres på et møte mellom foresatte, rektor og kontaktlærer. <Sett en tidsfrist> Rektor har ansvar for å kalle inn til dette møtet.

Hvis dere ikke er fornøyd med måten skolen håndterer denne saken, kan det påklages j.fr. Opplæringsloven § 9a-2 og § 9a-3. Klageinstans er Fylkesmannen i Oppland. Klagefristen er tre uker fra parten har fått underretning om vedtaket.
Ta kontakt dersom dere har spørsmål til vedtaket.

Med hilsen

<Rektor>

Vedlegg nr. 5)

Prosedyre ved mistanke om mobbing

§ 9a-1 Generelle krav

Alle elevar i grunnskular og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9a-3 Det psykososiale miljøet:

....Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtfærd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova, som om det var gjort eit enkeltvedtak.

Plikten til å varsle, undersøke og gripe inn gjelder alle tilsatte ved den enkelte skole, og omfatter også SFO.

Prosedyre:

- 1) En av de tilsatte på skolen har mistanke om at en elev blir mobbet / eleven eller foresatte kontakter skolen og ber om tiltak for å bedre det psykososiale miljøet. Det er her ingen krav om skriftlighet.
- 2) Den ansatte varsler rektor
- 3) Rektor setter i gang en konkret undersøkelse av saken i samarbeid med kontaktlærer og andre aktuelle ansatte ved skolen. Rektors oppgave er å finne ut om eleven opplever den trygghet og sosiale tilhørighet som hun/han har krav på etter §§ 9a-1 og 9a-3. Dette følger av plikten til å opplyse saken i forvaltningsloven § 17.
- 4) Dersom skolen finner at kravene i opplæringslova §§ 9a-1 og 9a-3 er oppfylt, skal det fattes et enkeltvedtak som sier noe om dette. Enkeltvedtaket skal inneholde følgende:
 - En henvisning til §§ 9a-1 og 9a-3.
 - En sammenfatning av hva undersøkelsen har avdekket.
 - Informasjon til foresatte om at enkeltvedtaket kan påklages til fylkesmannen etter opplæringslova § 15-2.
 - Informasjon om klagefrist
- 5) Dersom skolen finner at kravene i opplæringslova §§ 9a-1 og 9a-3 ikke er oppfylt, skal det fattes et enkeltvedtak som skal inneholde følgende:
 - En henvisning til §§ 9a-1 og 9a-3.
 - En sammenfatning av hva undersøkelsen har avdekket.
 - En oversikt over hvilke tiltak skolen setter inn for at kravene i §§ 9a-1 og 9a-3 skal oppfylles.
 - Tidspunkt for når det skal være et møte mellom foresatte, kontaktlærer og rektor for å vurdere om tiltakene som har blitt satt inn har resultert i at kravene i §§ 9a-1 og 9a-3 har blitt oppfylt. Det er rektor som har ansvar for å kalle inn til dette møtet.
 - Informasjon til foresatte om at enkeltvedtaket kan påklages til fylkesmannen etter opplæringslova § 15-2.
 - Informasjon om klagefrist

Opplæringslova setter krav til at saken skal behandles så raskt som mulig. Foresatte har klagerett etter opplæringslova § 15-2 dersom skolen har brukt mer enn ”rimelig tid” på å fatte enkeltvedtak. Foresatte vil slik ha krav på å få klagen behandlet av fylkesmannen selv om det ikke er fattet et enkeltvedtak. I slike tilfeller er det selvfølgelig ingen klagefrist.

Med hilsen

Inger Randi Kleven
tjenesteleder skole
Dir. tlf.: 61 34 85 26
E-post: i.kleven@sor-aurdal.kommune.no